

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ
Кафедра політології, права та філософії
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
Кафедра політичних наук і права**

ПОЛІТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**24 лютого 2022 р.
м. Полтава**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ
Кафедра політології, права та філософії
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
Кафедра політичних наук і права**

ПОЛІТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

24 лютого 2022 р., м. Полтава

Полтава
2022

УДК 32
П 50

Редакційна колегія:

Шаравара Тамара, проректор з науково-педагогічної роботи і перспективного розвитку Полтавського державного аграрного університету, доктор історичних наук, професор, голова редакційної колегії;

Дорогань-Писаренко Людмила, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавського державного аграрного університету, кандидат економічних наук, професор;

Сизоненко Наталія, завідувач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент;

Ільченко Алла, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат педагогічних, доцент;

Макарець Світлана, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат історичних наук, доцент;

Некряч Анастасія, професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, доктор політичних наук, професор;

Подлесна Ганна, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат психологічних наук, доцент;

Помаз Юлія, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат історичних наук, доцент;

Приходько Сергій, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат політичних наук, доцент.

Затверджено до друку вченою радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 6 від 07.02.2022 р.).

УДК 32 **Політичні трансформації сучасного суспільства** : зб. матеріалів
П 50 **ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 24 лютого 2022 р.).**
Полтава : ПДАУ, 2022. 187 с.

До збірника ввійшли тези доповідей докторів, кандидатів наук, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, подані до організаційного комітету ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Політичні трансформації сучасного суспільства».

На основі міждисциплінарного підходу розглянуто кардинальні суспільно-політичні зрушення на глобальному та локальному рівнях, проаналізовано соціально-економічні, культурні, освітні трансформаційні процеси й модернізацію політичної системи.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, докторантів, здобувачів вищої освіти ступенів вищої освіти бакалавр, магістр.

Тексти доповідей публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів, наведені факти та статистичні дані відповідають автори, а також наукові керівники (для студентів та аспірантів).

© ПДАУ, 2022

© Автори статей, 2022

Джерела та література:

1. Локк Дж. Два трактата про правління. Київ. 2016. С. 139.
2. Монтеск'є Ш.-Л. Про дух законів. Київ. 2018. 613 с.
3. Фергюсон А. Опыт истории гражданского общества / пер. с англ. И. И. Мюрберг; под ред. М. А. Абрамова. Москва : РОССПЭН, 2000. 391 с.
4. Токвіль Алексис де. Демократія в Америкці. Київ. 2004. 554с.
5. Ronnie D. Global Civil Society and Global Environmental Governance: The Politics of Nature from Place to Planet. Albany: State University of New York Press, 2006. P. 37.

*Марина Брюховецька,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри правознавства,
ВНЗ «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ СТАТУСУ ЕМБРІОНА ЛЮДИНИ У СУЧАСНІЙ ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ

Положеннями Конституції України чітко визначено, що кожна особа має право на охорону життя та здоров'я [1]. Не дивлячись на широку практику застосування репродуктивних технологій, до сьогодні невирішеним залишається питання щодо того, чи є ембріон людини об'єктом чи суб'єктом права. Не дивлячись на те, що положення цивільного законодавства не визначають правовий статус ембріона, стаття 1222 ЦК України визначає, що спадкоємцем можуть бути особи, які були зачаті за життя спадкодавця [2].

Відповідно до Закону України «Про заборону репродуктивного клонування людини» ембріон людини - зародок людини на стадії розвитку до восьми тижнів [3]. Вказане визначення є суто медичним, тому з юридичної точки зору надати правову характеристику складно.

Ю. Коренга зазначає, що у випадку визначення ембріона суб'єктом права

та визнання за ним права на життя, потрібно спочатку визначити з якого моменту визначається початок життя в українському законодавстві. Вчена розглядає ембріон в якості як суб'єкта, так і об'єкта правовідносин. На її думку, ембріон є матеріальним благом, об'єктом, в результаті чого виникають певні правовідносини. Такі, наприклад, як відносини між матір'ю та медичним закладом, що спостерігає за вагітністю [4, с. 101].

Деякі вчені розглядають можливість усиновлення ембріона та зазначають, що такі дії дозволяють вирішити відразу декілька проблем: використання вже існуючих заморожених ембріонів замість новостворених і можливість зачаття абсолютно безплідними парами (за відсутності генного матеріалу – сперми та (або) яйцеклітин). Наприклад, А.А. Пестрикова наголошує, що усиновлення ембріонів є спрощеною процедурою визнання батьківських прав: виходячи з презумпції материнства та батьківства, усиновлений ембріон є дитиною жінки, яка її народила, а її чоловік визнається батьком дитини [5, с. 124].

Інші дослідники наділяють ембріони суттєвими правами, такими, як : зачаття біологічними батьками, а не в штучний спосіб; право на ідентичність; правом на життя; правом на пренатальну опіку, основною метою якого є визначення можливого захворювання. Окрім того, визначають право на свободу, оскільки дитина не може бути об'єктом для проведення досліджень або продуктом штучного запліднення. Виокремлюють також право на юридичний догляд та право на тілесну непорушність [6, с. 39].

Ряд інших вчених стверджує, що ембріон є істота, яка характеризується такими ознаками, як самостійність, людськість, життєздатність. Разом з тим, презумпція неповторності та індивідуальності лежить в основі гідності кожної людини. Відтак, зачаття та розвиток людського ембріона підтверджує унікальність та цінність кожної людини на фізіологічному рівні [7, с. 19].

Міжнародне законодавство у сфері правової охорони та захисту дітей, проголошує та встановлює право на життя ембріона. Відповідно до положень Декларації про права дитини визначено, що «дитина потребує спеціальної

охорони та турботи, включаючи належний правовий захист як до, так і після народження». Конвенції ООН про права дитини передбачає, що дитиною вважається кожна людська істота до досягнення нею 18-річного віку [8, с. 3].

Таким чином, аналіз законодавства та наукової доктрини свідчить про те, що єдиної позиції щодо правового статусу людського ембріона так і не знайдено. Збоку моралі, ембріон, як і народжена дитина, має всі права на життя, недоторканість, гідність та захист. Однак, з точки зору правового регулювання, юридичний факт зачаття та народження мають, у певній мірі, специфічну різницю у правових наслідках. На нашу думку, не можна ототожнювати ембріон з іншими органами та тканинами людини, оскільки він містить потенціал майбутнього людського життя незалежно від того, реалізується чи ні.

Джерела та література:

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. с. 141
2. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. С. 356.
3. Про заборону репродуктивного клонування людини: Закону України від 14.12.2004 № 2231-IV. 2004. URL : https://ips.ligazakon.net/document/view/t042231?an=4&ed=2004_12_14
4. Коренга Ю. Визначення правового статусу ембріона. *Історико-правовий часопис*. 2016. № 2. С. 99–103. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipch_2016_2_21
5. Пестрикова А.А. Усыновление эмбрионов – новый ракурс проблемы о статусе эмбриона. *Право и практика*. Научные труды института Московской государственной юридической академии имени О.Е. Кутафина в г. Кирове. 2015. № 1 (14). С. 89 –92.
6. Щербина Є., Гердова К. Правовий статус ембріона людини. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 6. Т. 3. С. 36–40
7. Чечерський В.І. Співвідношення права на життя та права на

репродуктивний вибір у разі штучного переривання вагітності. *Правова позиція*. № 1(60). 2020. С. 17–21

8. Бабаджонов Д. Гражданско-правовой статус эмбриона человека. *Право, экономика и управление* : материалы Всеросс. науч.-практ. конф. с международным участием (Чебоксары, 16 окт. 2020 г.) / редкол. : Э.В. Фомин [и др.] Чебоксары : ИД «Среда», 2020. С. 198–202.

*Ірина Геєць,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри політології, права та філософії,
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя*

ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В умовах глобалізації відбувається трансформація основ існуючого світопорядку, змінюються ідеологічні парадигми вивчення сучасних процесів суспільного розвитку. Повною мірою це відноситься до феномену державного суверенітету, що потребує сучасного наукового переосмислення.

Проблематика державного суверенітету держави становить науковий інтерес фахівців з різних галузей права, політології, економіки. Зокрема, певні аспекти означеної проблематики досліджували Ю. Шемшученко, Є. Кубко, Н. Чорна, Н. Пархоменко, Ю. Барабаш, В. Ковтун, О. Майборода, А. Селіванов, В. Мамутов, В. Горовий, В. Геєць, В. Горбатенко, І. Кресіна, Ю. Мірошніченко, Н. Оніщенко, Л. Рябовол та ін. Водночас у зв'язку зі своєю актуальністю дана проблема продовжує становити науковий інтерес.

Полеміка про суверенітет залишається традиційно актуальною не тільки в рамках наукової дискусії, але й реальному житті, коли в сучасних умовах багаторазово підвищується її практичне значення, а протиріччя часом загострюються до краю (зокрема, збройні конфлікти, посилення геополітичної та гео економічної напруженості у світі, конфронтація на міжнародному рівні).